

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

з Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тиждень 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ма вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Екпе-
диція місцева в Агенції
Соколовського в насажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
напередні застереженя.

Реклямації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланні» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні доносеня по 30 сот.
від стрічки.

„Генерал-губернатор подяремной Руси“.

(+) Наші галицькі москвичі (або як часті польського денникарства протекційно називає, Starorusini), виробили вже в своїх кругах право горожанства для терміну «подяремная Русь», яким они означають заселені Русинами землі в Австрійсько-угорській монархії, а передовсім Г а л и ч и н у і для терміну «державная Русь», під котрим розуміють Р о с и ю. Уже сама назва «подяремная Русь» насуває гадку визволення її з того мнимого ярма, а куди по думці наших москвичів мала она попасти ся, прилучити — се бажане містить ся у відомих словах щоби „всѣ славянскія ручьи соллють ся въ рускомъ морѣ“ значить, об'єднують ся з Росією. Ся об'єднательна ідея є програмою наших москвичів. На разі говорять они про культурне об'єднання, котре є лише вивіскою, за якою криє ся бажане зліяти ся «въ рускомъ морѣ».

Новим доказом сего бажання є „паломництво“ чи там поїздка „Карпаторуссовъ“ під проводом дотеперішнього коломийського амбасадора а in spe «генерал-губернатора» нинішньої „подяремной Руси“ Дудкевича на Гоголівський ювілей в Петербург. «Карпаторусскихъ» паломників, що приїхали даровими білетами залізничними, витали урядово голова городский, представники «Славянського благотворительного Общества», між ними і гр. Бобринский і інші достойники та угостивши їх бенкетом, дали їм безплатне уміщення. Підчас бенкету за шампанським розв'язали ся язика, розгоріли ся почування об'єднательні до «белюкаменной матушки Маскни», і понесли ся численні тоасти, між котрими російські денники особливо значіне прикладають до промови д-ра Дудкевича.

Вправді зазначають денники, що сї промови були виголошені в довірочнім кружку, отже не подають дословної їх основи, але в них звеніла дуже виразно об'єднательна нута з горячим бажанем «освобождения подяремной Руси».

А цілий сїй поїздці «карпаторусскихъ» паломників додала високополітичного значіння їх прогулька до К р о н ш т а д у, де звідали они могилу Мих. Качковського і де їх вже офіційальні витали представники умундуровані, комендант твердині, адмірал флоту і ин. виголошували до них офіційальні промови.

Коли ще хтонебудь мав якісь сумніви що до становища і змагань наших галицьких москвичів, то найновіше паломництво їх під прозодом Дудкевича, котрий грав на такій примарительній струні старорусько-польській в кравім соймі на останній сесії, то тепер уже всі ті сумніви розвіяли ся, а кождому буде ясно зрозумілим, з ким маємо тут діло. Петербурске паломництво є несхитним сего доказом — et haec teminisse iuvabit!

Який був вислід шкільної анкети?

(Δ) Деякі часописи а навіть деякі члени скликаної Радою шк. кр. шкільної анкети віднесли ся були вже наперед з великою зневірою до неї, мов би то Рада шк. кр. з гори мала намір убити цілу справу, не допустити до свободної розправи над питанням двотиповости шкіл, а висуненням сеї одної справи двотиповости і конкретним формулюванням дотичних питань бажала виключити всі інші справи і обмежити членів анкети в свободнім виповнюваню своїх домагань і поглядів. У висуненю одної справи двотиповости шкіл замість покликания широкої анкети що до всіх питань відносних до народного шкільництва як їх організації, плянів наук, книжок, будови шкіл, адміністрації і т. д. добачала часті денникарства звихнене самої ідеї шкільної анкети, вимаганої кр. соймом. Задля того на самім початку нарад посол Т о м а ш е в с к и й бажав з формального становища виточити всі такі закиди, щоби довести до відрочення, а тим самим і до ударемнення анкети.

Але як небудь анкета мала приступити відразу по черзі до обговорювання поданих їй конкретних питань, намісник лишив повну свободу бесідникам, котрі перевели в дійсність загальну розправу над тими питаннями, котра виповнила не тільки обидва довгі засідання дня 14. мая (перед полуднем і пополудні) але перетягнула ся навіть на ранішнє засідання дня 15. мая. Розправа обернала ся около головного питання про одноцілість, одея тип народних шкіл а дуже переважна більшість була вельми остра і настроєна проти двотиповости народ. шкіл і домагала ся рішучого повернення одноцілілости і одноцілілости давнього одноцілілого пляну наук, а гологий заміт проти двотиповости був сей, що школи сільського типу не дають потрібного формального образованя і такого засобу відомостей, щоби молодіж з тих шкіл могла свободно і без перепони переходити до заводових (промислових, торгових і т. п.) або й середних шкіл.

Підношено також заміт, неначеб плян наук і відповідна сему постанова кравв шкільн. закона вимагали, щоби народна школа була якоюсь заводовою школою для образованя в сільскім господарстві (сей заміт підносили головні члени анкети, що походили з міст), а давнім дивом представник хліборобства п. Целецкий жалував ся з одного боку на слабе підготовлене в нар. школі до хліборобського заводу, навіть на недостачу виціплюваня залюбованя в тім заводі, а з другого боку вимагав основнійшого формального підготовленя молодіжи.

Тимчасом в загальній розправі многі бесідники признали зовсім щиро і зазначили се, що і перед введенням нових плянів з 1893 року були два типи в наших народних школах, лише тим типам давнійше не надавано назв нязшого і висшого, (що разило не тільки учителів, але й суспільність, як ми се вже в першій на-

шій статі зазначили) або назв сільського і мійського типу. І обидва рускі посла др. К. Левицкий і др. Макух (яко члени соймової комісії шкільної) заявили ся рішучо проти двотиповости і клали велику вагу на підготовлене молодіжи до середних шкіл, отже, тим самим вимагали більше формального підготовленя молодіжи.

Розправа переведена в тім напрямі виявила, що тут є до певної міри непорозуміння і незрозуміння плянів наук для народ. шкіл, що народна школа (іменно на щоденній науці) не має зовсім задачі образовати заводових сільських господарів, бо се і то лише в малій мірі дасть ся досягнути на доповняючій науці, хоч і тут ще молодіж не зовсім дозріла віком і розвитком до заводової науки, а щоденна наука в народній школі розвиває умову вдачу молодіжи на основі того окруженя, серед якого живе сільська або маломійська молодіж, як знов в мійських школах звертає ся більше бачність молодіжи на те окружене і ті заводи, серед яких она там живе.

Отже і було причиною, що Рада шк. кр. завела в польських читанках двоякий тип т. зв. Szkółki, для шкіл сільського типу і Czytanki, для мійського типу, як небудь в шкільках дещо находимо і про життя і занятя селян, мішан і ремісників і т. п., а навпаки в читанках про побут селян. Задля того було навіть можливо завести тимчасово в мійських школах польських в другій класі книжку Szkółka сільського типу, хоч др. Адам витикав се Раді шк. кр. яко непослідовність.

Анкета заставляла ся переважно за одним типом шкільних читанок, хоч, як се виказав радн. двору Б а р а н о в с к и й, в німецьких школах в західних краях австрійських, де є одна викладна мова, є аж три типи шкіл і читанок; Lesebuch für dreiklassige, für fünfklassige і für achtklassige Volksschulen.

Розправа в тім предметі довела до того, що анкета заявила ся за більшим натиском на науку граматики, вправді принагідною (без окремого підручника), але систематичною сї наукою. І дивним дивом, коли давнійше в соймі піднимано на глум, що народ. школи вчать лише граматики, а не дають потрібних для хліборобів відомостей молодіжи (сего домагав ся свого часу також рішучо пок. пос. Качала), то тепер члени шкільної комісії соймової — навіть п. Целецкий довели до того, що більшу вагу паложено на формальне підготовлене а між тим і на науку граматики.

(Конець буде).

Радикальний рух в нашім народі і як его поборювати.

(Дальше).

Невдоволеній редактор, бо его труд пішов на марво, невдоволені пренумератори — бо пропали їх гроші. Невдоволені і ті, що складали а ще гірше, що збирали гроші на початок, бо мовляв, як показати ся межі тих людей, від ко-

